

Pierwszy dzień konferencji stanowił sesję panelową, odbywał się w Domu Spotkania Caritas w Dąbrowicy.

W pierwszym wystąpieniu Erazm Humienny, prezes Stowarzyszenia Ludzie Ludziom z Wrocławia podjął temat odbioru społecznego działań postpenitencjarnych. Prelegent odwołał się do niedawnych doświadczeń Stowarzyszenia związanych z przeprowadzką domu socjalnego i reakcją społeczną. Działania postpenitencjarne w Polsce spotykają się z niezrozumieniem społecznym oraz często niechęcią – o czym świadczą protesty mieszkańców osiedla Karłowice – Różanka. Ludzie związani ze Stowarzyszeniem podjęli szereg działań by „przekonać do siebie” mieszkańców, organizowali otwarte spotkania, prezentowali swoją pracę, zapraszali do poznania mieszkańców domu socjalnego. Działania te okazały się nieskuteczne. W krótkim okresie czasu Stowarzyszenie doświadczyło wielu przeciwności losu – przeprowadzka, pożar, odnalezienie niewypału, powódź, protesty. Sytuacja Stowarzyszenia Ludzie Ludziom wywołała dyskusję medialną w której wypowiedzieli się zwolennicy oraz przeciwnicy działań postpenitencjarnych. Argumenty przeciwników wynikają głównie z niewiedzy i braku chęci poznania tematu.

Osoby popierające pomoc w readaptacji społecznej byłych skazanych wskazują na zmniejszanie powrotności do przestępstwa beneficjentów swoich działań, rozumienie problemu społecznego przyczyn przestępczości, odpowiedzialność społeczną.

W drugim wystąpieniu Barbara Wilamowska, prezes Małopolskiego Stowarzyszenia Probacja przedstawiła doświadczenie hosteli dla byłych więźniów. Inicjatywa stworzenia hostelu dla byłych więźniów PRO DOMO miała swój początek w 2000 r., był to pomysł międzysektorowej koalicji, a realizacji podjęła się organizacja pozarządowa. Prelegentka wskazała na problemy związane z prowadzeniem domu takie jak: źródła finansowania, brak akceptacji społecznej, problemy kadrowe, brak długoterminowej perspektywy zmian systemowych. Prelegenta zwróciła również uwagę na to, że skuteczność działania zależy od elastycznego, zdynamizowanego i bardzo zindywidualizowanego na potrzeby podejścia do człowieka.

W kolejnym wystąpieniu ks. Mieczysław Puzewicz, członek prezydium Rady Głównej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym argumentował za rolą i potrzebą indywidualnego coachingu w pracy z byłymi więźniami. Ksiądz Puzewicz od ponad 30 lat pracuje ze skazanymi i osobami opuszczającymi zakłady karne. Jest inicjatorem wielu przedsięwzięć w tej dziedzinie, m.in. wolontariatu na rzecz skazanych, ośrodka pomocy postpenitencjarnej czy programu

wychodzenia z bezdomności „Powrót”. We wszystkich prowadzonych przez siebie działaniach szczególny nacisk kładzie na kontakt indywidualny i budowanie autentycznej relacji człowiek – człowiek. Podejście takie zapewnia poznanie specyficznych problemów odbiorców oddziaływań i dostosowanie konkretnego programu pomocy. Relacja oparta na zaufaniu jest trwała i zmniejsza ryzyko powrotu do przestępstwa.

W kolejnej części konferencji przedstawiciele Fundacji Sławek z Warszawy – prezes Marek Łagodziński oraz dr Aneta Domżańska zaprezentowali działania podejmowane przez Fundację w zakresie readaptacji społecznej skazanych. Misją Fundacji jest pomoc osobom wykluczonym społecznie i zagrożonym wykluczeniem w bezpiecznym powrocie do społeczeństwa, rodziny i na rynek pracy, a także działania na rzecz pojednania i zbliżania rodzin. W 2017 r. Fundacja zrealizowała następujące przedsięwzięcia: wykonanie dotykowych dla dzieci niewidomych przez osadzonych z wieloletnimi wyrokami w ramach programu

[Czytam dotykami](#)

, organizacja spotkań rodzin, nagrania bajek dla dzieci w ramach programu Poczytaj Mi, towarzyszenie osadzonym podczas przepustek, świadectwa w zakładach karnych, rozmowy indywidualne, wydanie płyty zespołu Paragraf 64, organizacja VIII Festiwalu Artystycznego Mienia Art, prowadzenie domu dla byłych skazanych, porady prawne, psychologiczne, zawodowe.

Pani Anna Dyś, kierownik III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych w Sądzie Rejonowym w Lublinie, na podstawie działań Rady Terenowej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym Województwa Lubelskiego oraz doświadczeń w pracy kuratora wskazała na potrzebę tworzenia i wzmocnienia międzysektorowych koalicji na rzecz budowania sieci wsparcia procesu readaptacji. W koalicji powinni znaleźć się przedstawiciele Służby Więziennej, Służby Kuratorskiej, Policji, organizacji pozarządowych, pomocy społecznej by w sposób interdyscyplinarny spojrzeć na problemy konkretnych osób opuszczających zakłady karne.

Podczas ostatniej części pierwszego dnia konferencji paneliści mjr Tomasz Suseł, kierownik działu penitencjarnego Aresztu Śledczego w Lublinie oraz Leszek Podolecki, prezes Fundacji Instytut Świętego Alberta w Świnoujściu podjęli problem przygotowania skazanych do wyjścia na wolność. Służba Więzienna korzystać może z art. 164 Kodeksu Karnego Wykonawczego wedle którego: „Okres do 6 miesięcy przed przewidywanym warunkowym zwolnieniem lub przed wykonaniem kary stanowi, w miarę potrzeby, czas niezbędny na przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu, zwłaszcza dla nawiązania kontaktu z kuratorem sądowym lub podmiotami, o których mowa w **art. 38 podmioty współdziałające w wykonywaniu orzeczeń sądowych**, § 1. Okres ten ustala, za zgodą skazanego, komisja penitencyjna.”. Czas poświęcony na przygotowanie skazanego do wyjścia

na wolność jest szczególnie istotny z perspektywy jego powtórnego odnalezienia się w społeczeństwie. Leszek Podolecki zwrócił szczególną uwagę na pokazywanie innej perspektywy i uczenie ich podstawowych wartości – miłości, empatii, współczucia.

Drugi dzień konferencji odbywał się w gmachu Collegium Jana Pawła II Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W pierwszym wystąpieniu dr Ireneusz Siudem z Towarzystwa Nowa Kuźnia zaprezentował metody skutecznej resocjalizacji w dobie współczesnych przemian cywilizacyjnych. Prelegent zwrócił uwagę na istotną rolę mediów w procesie wychowania oraz kształtowania świadomości społecznej. XXI wiek jako epoka postmodernizmu charakteryzuje się upadkiem autorytetów, zanikiem idei i ideologii, brakiem absolutu i bezwzględny relatywizmem. Brak jakiegokolwiek odpowiedzialności i autorytetu sprawia, że człowiek staje się autorytetem samym dla siebie. Nic nie jest i nie może być pewne. Brak najprostszych zasad, punktu odniesienia i brak celu to wyznaczniki doktrynalne postmodernizmu. Jediną doktryną trwałą, absolutną jest fakt stwierdzający, że doktryny nie istnieją. Prelegent wyróżnił przyczyny przestępczości charakterystyczne dla epoki postmodernizmu: niedojrzałość emocjonalno – społeczna, brak przeżyć i satysfakcjonujących związków interpersonalnych, kierowanie się zasadą szybkiej przyjemności, konsumpcyjne nastawienie do życia, przeciążenie stymulacyjne, destrukcja sfery rodziny, szkoły, kościoła i państwa. Według dr Siudema kierunki pracy resocjalizacyjnej powinny być następujące:

- Rozwój uczuć oraz stymulacja rozwoju społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem budowania relacji międzyludzkich (komunikacji emocji oraz akceptacji siebie).
- Odbudowa systemu wartości – autorytetu i ideologii.
- Zmniejszenie nadstymulacyjności, obniżenie progu wrażliwości.
- Zmniejszenie medialności – postaw zależności: kreowanie samodzielności w podejmowaniu decyzji, odwagi cywilnej.

Drugie wystąpienie poświęcone było omówieniu koncepcji wysokiego ryzyka niedostosowania społecznego przez ks. prof. Mariana Nowaka z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

W kolejnej części dr Joanna Chwaszcz z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przedstawiła temat diagnozy i wykorzystania potencjału readaptacyjnego osób opuszczających zakłady karne na podstawie badań przeprowadzonych w projekcie „Więzi społeczne zamiast więzień”. Prelegentka wyróżniła następujące czynniki warunkujące skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych i readaptacyjnych:

1. Rozumienie procesu resocjalizacji i readaptacji oraz ograniczeń związanych z badaniem ich skuteczności
2. Oparcie resocjalizacji i readaptacji na wiedzy naukowej w zakresie czynników zmiany - czynniki leczące w resocjalizacji i readaptacji
3. Oparcie interwencji resocjalizacyjnych i readaptacyjnych na wiedzy naukowej w zakresie metod o sprawdzonej skuteczności

W oparciu o wyniki badań i wiedzę naukową Fundacja Rozwoju KUL z Partnerami: Fundacją POMOST, Miastem Zabrze i partnerami zagranicznymi, realizuje projekt Employment Bridge to the Future, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Oś priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

Ksiądz Mieczysław Puzewicz, jako członek prezydium Rady Głównej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym przedstawił proponowane reformy systemu readaptacji społecznej skazanych w Polsce.

Postulaty ogólne dotyczą następujących kwestii:

- “ Identyfikacja podstawowych problemów skazanych, działania, krąg beneficjentów.
- “ Zintegrowana, centralna polityka karna, penitencjarna i readaptacyjna.
- “ Stałość prawa.

- ” Przejrzysty sposób określenia zadań i zakresu współpracy poszczególnych służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych.

- ” Określenie źródeł i wysokości finansowania organizacji pozarządowych wykonujących zadania publiczne z obszaru resocjalizacji i readaptacji społecznej skazanych.

- ” Współpraca trzeciego sektora z wymiarem sprawiedliwości w obszarze readaptacji społecznej skazanych.

- ” Aktywny wpływ na kształt polityki karnej (sądy) poprzez transparentność systemu i podniesienie znaczenia wykonania orzeczeń sądowych,

- ” Wzmocnienie roli Rady Głównej i rad terenowych w systemie readaptacji społecznej i permanentną edukację społeczeństwa za ich pośrednictwem.

- ” Należy rozważyć możliwość wprowadzenia systemu **domów przejściowych** dla więźniów długoterminowych z trudną sytuacją rodzinną, materialną, lokalową i deficytami kompetencji społecznych. Domy przejściowe będą prowadzone przez SW, podobnie jak w innych krajach europejskich, np. Norwegii (jak się wydaje ich finansowanie jest możliwe poprzez wykorzystanie środków stale gromadzonych w FPPiPP we wskazanym wymiarze) albo w nowej perspektywie finansowej NMF.

W ostatniej części zostały zaprezentowane dobre praktyki przez przedstawicieli dwóch organizacji pozarządowych – Erazma Humiennego w wrocławskiego Stowarzyszenia Ludzie Ludziom i Karolinę Wychowaniak z lubelskiego Centrum Wolontariatu.

Stowarzyszenie Pomocy "Ludzie Ludziom" powstało i zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym we Wrocławiu w dniu 23.12.1996 r. Jest organizacją pozarządową, posiadającą status organizacji pożytku publicznego

Stowarzyszenie jako jedna z niewielu na terenie Dolnego Śląska, posiada wieloletnie doświadczenie w pracy z bezdomnymi osobami opuszczającymi jednostki penitencjarne. Bezdomność pojmowana jest tu jako brak możliwości powrotu do miejsca zamieszkania sprzed okresu osadzenia w jednostce penitencjarnej m.in. ze względu na charakter popełnionego czynu, niechęć rodziny lub inne czynniki obiektywne tj. patogenne środowisko. Doświadczenia te pozwoliły zaobserwować prawidłowość, zgodnie z którą zmiany osobowościowe oraz społeczne u sprawcy przestępstwa są wprost proporcjonalne do długości odbywanej kary. Oznacza to, że im dłuższa izolacja, tym większe problemy w odnalezieniu się na wolności. Zmiany w zastanej przestrzeni społecznej, nie tylko na podłożu rodzinnym, ale również polityczno-gospodarczym, cywilizacyjnym, industrialnym, postępem technologicznym, a także nieumiejętnością poruszania się w niej powodują poczucie bezradności, wyobcowania, frustrację, rozdrażnienie, a w końcu chęć powrotu do opuszczonego miejsca w strukturze społecznej. Pozbawiona pomocy i wsparcia jednostka powraca do nawyków i stylu życia, który jest jej dobrze znany, a więc daje poczucie akceptacji i bezpieczeństwa. Najczęściej jest to jednoznaczne z powrotem do środowiska, z którego trafiła do placówki penitencjarnej oraz na drogę przestępstwa.

Misją społeczną Stowarzyszenia, niezmiennie od blisko już 15 lat, jest *pomoc człowiekowi zagubionemu we współczesnym świecie*.

Jej uzewnętrznieniem zaś jest inicjowanie pozytywnych zmian u osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Lublinie od lat prowadzi szereg działań resocjalizacyjnych i readaptacyjnych są to m.in.:

- program wolontariatu na rzecz więźniów i osób opuszczających zakłady karne Eleutheria. Wolontariusze organizują różnego typu działania skierowane na wzmacnianie więzi rodzinnych wśród osadzonych, rozwój kompetencji miękkich, postaw prospołecznych, warsztaty przygotowujące do wyjścia na wolność.

- Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej.

towarzystwo Centrum Wolontariatu w Lublinie powołało w lipcu 2018 r. stacjonarny Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej. Zadaniem Ośrodka jest świadczenie szeroko rozumianej pomocy postpenitencjarnej dla osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze, zamieszkujących na terenie województwa lubelskiego i wsparcie ich w powrocie do społeczeństwa.

Intensywny, 3-miesięczny program pomocy obejmuje:

- Diagnozę indywidualnej sytuacji podopiecznego, jego zasobów i obszarów, w których potrzebuje wsparcia.
- Pomoc socjalna – zapewnienie miejsca zamieszkania przez okres udziału w programie readaptacji, wsparcie doraźne – zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych.
- Aktywizację zawodową – zapewnienie szkolenia zawodowego, wsparcia doradcy i pomoc w znalezieniu pracy.
- Pomoc prawną i ekonomiczną – warsztaty z edukacji prawnej i ekonomicznej oraz indywidualne konsultacje.
- Pomoc duchową i moralną realizowaną przez doświadczonych duszpasterzy.
- Pomoc psychologiczną – indywidualną pracę z psychologiem opartą o wspólnie sformułowane z podopiecznym cele i zadania, terapię uzależnień, warsztaty grupowe rozwijające kompetencje miękkie.
- Wsparcie społeczne – wsparcie coacha pracującego indywidualnie z każdym mieszkańcem, oddziaływania prowadzone przez wolontariuszy – zajęcia kulturalne, sportowe i edukacyjne, wsparcie współmieszkańców.

Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej prowadzony przez Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Lublinie oferuje również:

- pomoc doraźną (żywność, bilety komunikacji publicznej, odzież, art. chemiczne);
- wsparcie psychologiczne;
- pomoc prawną;
- pomoc w poszukiwaniu pracy;
- doradztwo w różnych sprawach, pomoc w pisaniu pism urzędowych;
- spotkania z osadzonymi w celu przygotowania do życia na wolności;
- dofinansowanie kursów kwalifikacyjnych;
- pomoc mieszkaniowa – dostępna dla osób objętych wcześniej wsparciem w ramach innego projektu Stowarzyszenia.

Konferencja została pozytywnie oceniona przez jej uczestników. Zwrócili oni uwagę na potrzebę organizowania tego typu wydarzeń regularnie i budowania ogólnopolskiej koalicji na rzecz wzmacniania systemu readaptacji społecznej w Polsce, co w przyszłości skutkować może zwiększeniem skuteczności przeciwdziałania przyczynom przestępczości wśród osób opuszczających zakłady karne.

Podsumowanie Ogólnopolskiej konferencji „Jak przeciwdziałać przyczynom przestępczości w grupach os

Written by Administrator

Friday, 30 November 2018 00:00 - Last Updated Thursday, 13 December 2018 14:35

Konferencja została objęta patronatem Ministra Sprawiedliwości, Rady Głównej ds. Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym oraz Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.